

LIETUVOS RESPUBLIKOS LYGIŲ GALIMYBIŲ KONTROLIERIUS

SPRENDIMAS

DĖL GALIMOS DISKRIMINACIJOS AMŽIAUS PAGRINDU TEIKIANT FINANSAVIMĄ NEFORMALIOJO UGDYMO PASLAUGOMS TYRIMO

2017 m. liepos 27 d. Nr. (17)SN-100)SP-444

Vilnius

Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyboje (toliau – Tarnyba) 2017 m. gegužės 11 d. gauta Lietuvos Respublikos Seimo nario Roberto Šarknicko Tarnybai persiūstas pareiškėjų – grupės tėvų, kurių vaikai lanko Alytaus futbolo akademiją „Dainava“ (toliau – Pareiškėjai), skundas dėl galimo diskriminacijos amžiaus pagrindu. Skunde nurodoma, jog futbolo akademijoje „Dainava“ yra vienintelis Alytaus mieste futbolo būreliai 2004 bei 1999 metais gimusiems berniukams. Pareiškėjai teigia, kad futbolo akademijoje „Dainava“ sportuojantys vaikai iš miesto biudžeto gauna 11 eurų per mėnesį paramą, o kitais metais gimę vaikai, sportuojantys įstaigoje, kurios steigėja yra savivaldybė, gauna beveik 10 kartų didesnę finansavimą (apie 170 eurų per mėnesį), nors visi vaikai sportuoja pagal tą pačią futbolą programą, turi panašų treniruočių skaičių ir žaidžia tokio pat lygio Lietuvos pirmenybėse. Pareiškėjai bei jų vaikai jaučiasi diskriminuojami, nes mokėdami vienodus mokesčius į savivaldybės bei valstybės biudžetą negauna vienodo neformaliojo ugdymo paslaugų finansavimo savo vaikams.

Lygių galimybių kontrolierė, vadovaudamasi Lygių galimybių įstatymo 30 str. 2 d., 2017 m. gegužės 15 d. raštu Nr. (17)SN-100S-294 kreipėsi į Alytaus miesto savivaldybės administraciją pašydamas pateikti informaciją dėl savivaldybės teikiamo finansavimo sąlygų, skirtumų bei pagrindų Alytaus mieste futbolo būrelius lankantiems vaikams. Taip pat paprašyta pateikti kitą reikšmingą šio tyrimo esmę susijusią informaciją ir įrodymus.

Lygių galimybių kontrolierė

n u s t a t ė:

Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyboje 2017 m. birželio 1 d. gautas Alytaus miesto savivaldybės administracijos raštas Nr. SD-6944(6.17), kuriame nurodoma, jog VšĮ „Alytaus sporto i

rekreacijos centras“ (toliau – Centras), kurios steigėja yra Alytaus miesto savivaldybė, yra finansuojama iš savivaldybės biudžeto. Centras savo veiklą vykdo, vadovaudamasis Alytaus miesto savivaldybės tarybos 2013 m. spalio 31 d. sprendimu Nr. T-231 patvirtintais Centro įstatais, kuriuose numatyta galimybė gauti sporto ugdymo paslaugas visiems Alytaus miesto ir rajono gyventojams. VšĮ futbolo akademija „Dainava“ yra privatus futbolo sporto klubas, kurį įsteigė penki fiziniai asmenys. Šiuo metu VšĮ futbolo akademijoje „Dainava“ treniruojasi dvi berniukų grupės, kurios anksčiau lankė Centro papildomo ugdymo užsiėsimus. Šių grupių treneriai nutraukė darbo santykius su Centru ir kartu su savo treniruojamais futbolininkais perėjo į VšĮ futbolo akademijos „Dainava“ organizuojamas treniruotes. Šių vaikų tėvai neprieštaravo tokiai trenerių veiklai. Rašte nurodoma, jog Alytaus mieste veikiančioms įstaigoms, teikiančioms futbolo treniruočių paslaugas vaikams, yra teikiamos skirtingo dydžio finansavimas (parama), kadangi Alytaus savivaldybė kiekvienais metais skelbia Kūno kultūros ir sporto programos įgyvendinimo projektų atrankos konkursą finansavimui gauti. Projektų vertinimą, atranką vykdo Alytaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2016 m. rugsėjo 29 d. įsakymu Nr. DV901 patvirtinta Kūno kultūros ir sporto projektų atrankos komisija. Alytaus miesto savivaldybės patvirtintais teisės aktais yra suteikta teisė gauti finansavimą visiems juridiniams asmenims, dalyvaujantiems projektų atrankos konkursuose. Rašte nurodoma, kad Alytaus mieste veikia apie 14 privačių sporto klubų, kurie vykdo panašią futbolo veiklą. Ne visi sporto klubai kiekvienais metais dalyvauja Kūno kultūros ir sporto projektų konkurse. Sporto klubų, dalyvaujančių projektuose, paraiškas vertina savivaldybės administracijos direktoriaus patvirtinta komisija, kuri projektus vertina pagal patvirtintus kriterijus, todėl finansavimas būna labai įvairus. VšĮ futbolo akademija „Dainava“ tik 2016 metais kreipėsi raštu į savivaldybės administraciją dėl papildomo finansavimo. Šiais metais VšĮ futbolo akademijos „Dainava“ dalyvavo 2017 metų kūno kultūros ir sporto projektų konkurse. Kūno kultūros ir sporto projektų atrankos komisija, įvertinusi šios įstaigos projektą, rekomendavo Alytaus miesto savivaldybės administracijos direktoriui finansuoti projektą ir skirti 5000 eurų.

2017 m. liepos 20 d. Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos Teisė skyriaus patarėjai Audronei Daukšaitėi-Timpei telefonu susiekus su Alytaus miesto savivaldybės administracijos Sporto ir rekreacijos skyriaus vedėju, gauta informacija, jog neformaliojo švietimo veikloms vykdyti privatūs subjektai Alytuje finansuojami iš trijų skirtingų šaltinių: 1) kiekvienam vaikui neformaliajam ugdymui iš valstybės biudžeto yra skiriama 11 EUR per mėnesį lėšų suma, kurią administruoja Alytaus administracijos Švietimo skyrius; 2) privatūs subjektai, teikiantys neformaliojo švietimo paslaugas, turi teisę gauti finansavimą iš savivaldybės biudžeto, dalyvaudami sporto programų įgyvendinimo konkursuose, šiuo metu futbolo akademija „Dainava“ pagal skirtingus projektus yra gavusi 5000 EUR bei 2500 EUR finansavimą iš savivaldybės biudžeto, su futbolo akademija yra pasirašyta lėšų naudojimo

sutartis; 3) savivaldybė iš dalies finansuoja patalpų neformaliojo švietimo veiklai vykdyti eksploatacijoje išlaidas. Skyriaus vedėjas telefonu nurodė, jog tais atvejais, jeigu su sporto veiklomis susijusiuose projektuose dalyvauja Alytaus miesto savivaldybė, projektas yra visiškai išlaikomas iš savivaldybės biudžeto. Privatūs subjektai, organizuodami futbolo treniruotes vaikams, turi galimybę naudotis visai teisės aktuose nustatytais finansavimo šaltiniais šioms neformaliojo švietimo paslaugoms vykdyti savivaldybė užtikrina, kad privatūs subjektai galėtų pasinaudoti šiais finansavimo šaltiniais. Tuo atveju jeigu vaikų, lankančių VšĮ futbolo akademiją „Dainava“, tėvai pageidautų, jog jų vaikai būtų treniruojami savivaldybės įsteigame Centre, tokios galimybės jiems turėtų būti sudarytos. Tokiu atveju vaikų neformaliojo ugdymo veiklos Centre būtų finansuojamos iš savivaldybės biudžeto.

Lygių galimybių kontrolierė

k o n s t a t u o j a:

1. Skundo tyrimo metu buvo vertinama, ar Alytaus miesto savivaldybės administracijos veiksmas nepažeidžia Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymo 5 str. 1 d. 1 p., taip pat 8 str. 1 d. 1 p. nuostatų.

Lygių galimybių įstatymo 5 str. 1 d. 1 p. norma įtvirtina, jog valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos pagal kompetenciją privalo užtikrinti, kad visuose teisės aktuose būtų įtvirtintos lygios teisės ir galimybės nepaisant lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos. Lygių galimybių įstatymo 8 str. 1 d. 1 p. nustato, kad įgyvendindamas lygias galimybes, prekių pardavėjas, gamintojas ar paslaugų teikėjas, nepaisydamas lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos, privalo visiems vartotojams sudaryti vienodas sąlygas gauti tokius pačius gaminius, prekes ir paslaugas, įskaitan aprūpinimą būstu, ir taikyti vienodas apmokėjimo sąlygas ir garantijas už tokius pačius ir vienodos vertės gaminius, prekes ir paslaugas.

2. Lietuvos Respublikos Konstitucija įtvirtina pamatinį asmenų lygybės principą. Konstitucijos 29 str. skelbia, jog įstatymui, teismui ir kitoms valstybės institucijoms ar pareigūnams visi asmenys lygūs; žmogaus teisių negalima varžyti ir teikti jam privilegijų dėl jo lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų pagrindu. Aiškindamas Konstitucijos 29 straipsnio nuostatas, Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs, kad konstitucinis visų asmenų lygybės principas, kurio turi būti laikomasi ir leidžiant įstatymus, ir juos taikant, ir vykdant teisingumą.

įpareigoja vienodus faktus teisiškai vertinti vienodai ir draudžia iš esmės tokius pat faktus savavališkai vertinti skirtingai, kad konstitucinis visų asmenų lygybės principas reiškia žmogaus prigimtine teisę būti traktuojamam vienodai su kitais, įtvirtina formalią visų asmenų lygybę, taip pat kad asmenys negali būti diskriminuojami arba kad jiems negali būti teikiama privilegijų (Konstitucinio Teismo 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimas). Konstitucinis Teismas 2004 m. gruodžio 13 d. nutarime taip pat konstatavo, kad konstitucinis asmenų lygybės principas nepaneigia pačios galimybės skirtingai traktuoti žmones atsižvelgiant į jų statusą ar padėtį (Konstitucinio Teismo 2003 m. gruodžio 30 d. nutarimas), tačiau konstitucinis visų asmenų lygybės įstatymui principas būtų pažeistas, jeigu tam tikra grupė asmenų, kuriems yra skiriama teisės norma, palyginti su kitais tos pačios normos adresatais, būtų kitaip traktuojama, nors tarp tų grupių nėra tokio pobūdžio ir tokios apimties skirtumų, kad toks nevienodas traktavimas būtų objektyviai pateisinamas (Konstitucinio Teismo 1996 m. lapkričio 20 d., 2003 m. gruodžio 30 d. nutarimai).

3. Jungtinių Tautų bei Europos Sąjungos, taip pat nacionaliniuose teisės aktuose diskriminacija reiškia teisių sumažinimą, suvaržymą ar atėmimą tam tikrai kategorijai žmonių dėl kokių nors asmenų požymių. Diskriminacija suvokiama kaip asmenų lygybės principo pažeidimas, kai asmeniui ar asmenų grupei yra sukuriamos mažiau palankios sąlygos, taikomi skirtumai, išimtys, apribojimai ar teikiamas pranašumas, lyginat su kitais asmenimis, esančiais toje pačioje ar tokioje pačioje situacijoje. Remiantis Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymo 2 str. 7 d., tiesioginė diskriminacija – tai elgesys su asmeniu, kai lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu jam taikomos mažiau palankios sąlygos, negu panašiomis aplinkybėmis yra, buvo ar būtų taikomos kitam asmeniui.

4. Pareiškėjai į lygių galimybių kontrolierių kreipėsi, teigdami, jog 1999 bei 2004 metais gimę vaikai yra galimai diskriminuojami amžiaus pagrindu, kadangi jų neformaliojo ugdymo veiklai – futbolo treniruotėms privačioje sporto įstaigoje, yra skiriamas mažesnis finansavimas, nei vaikų sportuojančių savivaldybės įsteigtoje įstaigoje futbolo treniruotėms.

5. Vadovaujantis Lygių galimybių įstatymo 2 str. 7 d. įtvirtinta tiesioginės diskriminacijos sąvoka, tiriant diskriminacijos fakto buvimą ar nebuvimą, siekiama nustatyti, ar tam tikras elgesys, teisės norma, praktika galėtų tam tikrą asmenį dėl tam tikro asmens tapatybės požymio, t. y. aptariamam atveju dėl amžiaus, priversti atsidurti mažiau palankioje padėtyje kito asmens, neturinčio šio požymio, atžvilgiu. Šiuo atveju turėtų būti tiriama, ar pareiškėjų nurodyto amžiaus vaikams, t. y. 1999 bei 2004 metais gimusiems berniukams, yra skiriamas mažesnio dydžio finansavimas neformaliojo ugdymo veikloms vykdyti, nei kitokio amžiaus berniukams. Pažymėtina, jog tiriant galimą diskriminacijos amžiaus

pagrindu faktą, būtina nustatyti, ar asmens amžius yra esminis požymis, dėl kurio jis galėjo, gali ar galėtų patirti mažiau palankų traktavimą gaudamas finansavimą neformaliojo ugdymo veiklai vykdyti.

6. Iš Pareiškėjų skunde nurodytų aplinkybių, taip pat tyrimo metu gautų duomenų iš Alytaus miesto savivaldybės administracijos nustatyta, jog 1999 bei 2004 metais gimusiems berniukams futbolo būrelių paslaugos teikiamos privačių asmenų įsteigtoje VšĮ futbolo akademijoje „Dainava“. Futbolo būrelių savivaldybės įsteigtoje bei finansuojamame VšĮ „Alytaus sporto ir rekreacijos centre“ nėra. Taigi šiuo atveju nėra pagrindo atlikti palyginimo Lygių galimybių įstatymo kontekste dėl teikiamą finansavimo dydžio bei sąlygų 1999 bei 2004 metais gimusiems bei kito amžiaus Alytaus mieste futbolo būrelius lankantiems berniukams, kadangi minėtas neformaliojo ugdymo paslaugas teikia skirtingi subjektai, - Alytaus futbolo akademija „Dainava“ bei VšĮ „Alytaus sporto ir rekreacijos centras“, turintys skirtingus steigėjus, šių subjektų veikla yra finansuojama iš skirtingų šaltinių pagal skirtingą finansavimo tvarką. Pažymėtina, jog nėra pagrindo lyginti ir tokio paties amžiaus berniukų futbolo treniruotėms skiriamo finansavimo dydžio, kadangi pagal atlikto tyrimo duomenis Alytaus futbolo akademijoje „Dainava“ bei VšĮ „Alytaus sporto ir rekreacijos centre“ sportuoja skirtingo amžiaus vaikai. Kai nustatyta iš tyrimo metu gautos medžiagos, privatūs subjektai, teikiantys neformaliojo ugdymo, šiuo atveju sporto būrelių, paslaugas, finansavimą iš savivaldybės biudžeto šioms veikloms turi teisę gauti dalyvaudami savivaldybės kūno kultūros ir sporto projektų konkursuose. Savivaldybė neturi pareigo pilnai ir reguliariai finansuoti iš savivaldybės biudžeto neformaliojo ugdymo paslaugų, teikiamų privačių asmenų įsteigtų subjektų. Tik tuo atveju, jeigu tas pats subjektas, teikiantis neformaliojo ugdymo paslaugas, gautų skirtingo dydžio finansavimą atskiroms asmenų grupių, pasižyminčių tam tikru požymiu, veiklai, lyginant su kitais asmenimis, atsirastų prielaidos galimam lygių galimybių pažeidimu:

7. Atsižvelgiant į nurodytas aplinkybes, nėra pagrindo konstatuoti, jog Alytaus miesto savivaldybė, teikdama finansavimą neformaliojo ugdymo veikloms, t. y. privačios įstaigos Alytaus futbolo akademijos „Dainava“ teikiamoms futbolo būrelių paslaugoms finansuoti, pažeidžia asmenų lankančių šiuos būrelius, lygias galimybes.

Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, bei vadovaudamasi Lygių galimybių įstatymo 16 str., 17 str. 29 str. 2 d. 5 p.,

Lygių galimybių kontrolierė

n u s p r e n d ž i a:

1. Pripažinti skundą nepagrįstu, nepasitvirtinus jame nurodytiems pažeidimams.
2. Su sprendimu supažindinti Pareiškėjus ir Alytaus miesto savivaldybės administraciją.

Sprendimas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Vaiko teisių apsaugos kontrolierė, laikinai einanti
lygių galimybių kontrolierės pareigas

Edita Žiobienė